

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD

Du skal naturligvis kende forskel på en hammer og et brækjern, før du skærer hul i dit tag. Men vinduet er så godt gennemtænkt, at du roligt kan påtage dig arbejdet.

LET

SVÆRT

TIDSFORBRUG

Sæt to dage af, hvis det er dit første tagvindue. De næste klarer du nok på en enkelt dag

PRIS

Cirka 3800 kroner (1/3 af den pris det ville koste, hvis du bestilte en håndværker til at udføre opgaven.)

Når du har fjernet tagsten, skåret hul helt ind i huset og placeret de lægter, der skal bære tagvinduet, er det spændende at lægge det nye vindue på plads i beslagene.

Så nemt sætter du et vindue i taget

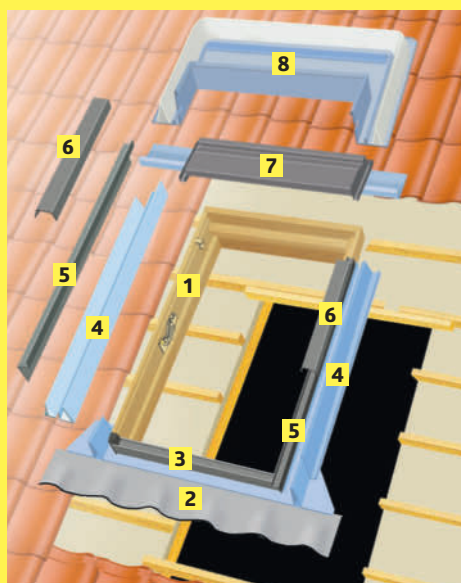
Det moderne tagvindue er så godt tænkt igennem i alle detaljer, **at du trygt kan påtage dig opgaven** med at sætte det ind i taget.

Nogen har tænkt sig godt om på fabrikken, hvor de laver tagvinduer. Ned i alle detaljer så du trygt kan kaste dig ud i at sætte et vindue i taget, hvis du bare har lidt almindelig erfaring med værktøjet.

Det virker vildt at skære hul i sit tag, men du bliver hjulpet hele vejen, når du skal lukke tæt af mod regn og sne. Udfordringen er faktisk størst på indersiden, hvor det er lige så

vigtigt at lukke rigtigt af. Og hvor du på ydersiden "bare" skal lede vandet ned på taget, så skal du på indersiden lukke hermetisk tæt af.

Dampspærren, som du etablerer, før du bygger lysningen op af plader, skal nemlig lukke så tæt, at der ikke trænger varm og fugtfyldt luft ud i konstruktionen, hvor den risikerer at blive kølet så meget ned, at fugten kondenserer og giver fugtskader. □

Samlesæt med sikker rækkefølge

Alt i pakken med dit nye ovenlys-vindue føjes til i en fast rækkefølge nedefra og op, så regn og smeltevand ledes ned til taget.

- 1 Vinduet gøres fast.
- 2 Inddækningen forinden trykkes fast og formes om teglene.
- 3 Nederste skinne skrues fast.
- 4 Sideinddækningerne føjes til.
- 5 Skinner skrues fast på siden.
- 6 Nye skinner til vippefunktion.
- 7 Skærm over ventil lægges på.
- 8 Øverste inddækning føjes til.

Vi skærer hul gennem taget

Vi starter med at fjerne tagstenene. Ved tagudhænget har vi lurret, hvor spærrene gemmer sig under taget, og højden fører vi i første omgang kun løseligt ud på oversiden af taget.

Når vi kan komme til undertaget, laver vi et mindre hul igennem det og skråvæggen på indersiden, så vi kan se, hvor vinduet præcist skal sidde.

Så kan vi skære de gamle lægter bort, hvor vinduet skal sidde, og gøre et par nye lægter fast, som vinduet skal sidde på foroven og forned.

Husk at tjekke vejrudsigten, inden du går i gang med arbejdet. Sent forår og midsommer er den bedste tid at lave tagarbejde i. Selvom der er solskinstimer i efterår og vinter, er taget som regel alt for glat at arbejde på i de perioder.

Fjern forsigtigt tagstenene, hvor vinduet skal ligge. Pas på ikke at ødelægge dem, der bliver liggende. Det er en rigtig god idé at give tagstenene numre, så de, der skal op igen, kommer til at ligge samme sted.

Skru en lægte fast i bunden af det nye vindueshul. Vinduet skal hvile på den, så den skal sidde helt vandret. I toppen gøres en tilsvarende lægte fast – med mindre det passer med en af de gamle.

Lægterne skæres bort, hvor vinduet skal sidde. Hullet skal være 2-5 cm bredere end vinduet, og lægterne skæres af vinkelret på den nederste lægte med en stiksav.

Hullet skæres ned gennem undertaget. Når du har tegnet hullet op på undertaget, afhænger arbejdet af, om dit undertag er en blød dug, en fast plade eller et tagpaptag.

Vi sætter vinduet fast på spærrene

Beslagene, vinduet skal gøres fast i taglægterne med, får du i løs vægt. Det er ikke bare for at lette transporten, men fordi de placeres afhængigt af, hvor højt vinduet skal sidde i forhold til lægterne for at passe til taget.

Hvis dit vindue er så højt, at det også skal støtte midtvejs i siderne, kan du altså også placere beslagene her, så de passer til en af de gamle lægter.

Vinduets vinkelbeslag skrues på karmen. De kan skydes ind i karmen i forskellige positioner, alt efter hvor højt vinduet skal sidde over lægterne for at passe til taget, og hvor lægterne i siderne sidder.

Vinduet gøres fast. Læg vinduet på den nederste lægte, og vip vinduet ned, til beslagene når lægten foroven. Når der er lige meget luft til i siderne og oppe og nede, skrues du vinduet fast gennem beslagene.

Vi lukker vinduet tæt på ydersiden

Inddækningen om vinduet er et samlesæt, som bygges op nedefra og op for hele tiden at sikre, at vandet ledes den rigtige vej ud og ned.

Den nederste del af inddækningen til taget med tagsten er lidt speciel. Den slutter i en bred bane, der virker fast og stiv, men som du former ved at trykke den hårdt ned mod tagstenene, så den slutter tæt ned over dem, før den gøres fast med sin egen klæbende underside.

Sikker med seler i højden

Husk altid at have sele på, når du arbejder på taget – med mindre du har rejst et stillads på en måde, så det er helt umuligt at falde ned.

Sådan en faldsikringssele koster en god tusse, og det er småting. Bare den redder dig fra et forstuvet håndled, har den tjent sig hjem, og sagen er, at den hurtigt kan redde dit liv. Selen skal fæstnes i et holdpunkt, der kan klare omkring 1 ton, for ofte vil du falde et stykke og få fart på, før den kan gribe dig.

1 Tryk den nederste inddækning ned over tagstenene, efter at du har glattet deres største spring ud med en vinkelsliber. Form den omhyggeligt, så den kommer til at falde helt ned i bunden af bølgerne.

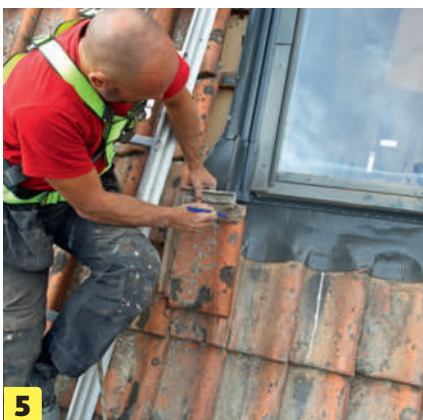
2 Inddækningen fikseres med en skinne, som du trykker fast i en not på karmen. Når den er trykket ned og sidder, som den skal, skruer du den fast med tre skruer.

3 Den nederste inddækning klæbes fast. På undersiden er den fleksible dug kraftigt klæbende. Når den har den rette form og er sikret med skinnen, trækker du folien af undersiden og trykker den godt på plads.

4 Resten af inddækningerne føjes til. Det giver sig selv, hvor de skal sidde, når blot du bygger op fra bunden – men tjek alligevel monteringsvejledningen, for der kommer hele tiden nye detaljer til.

5 Tagstenene må ofte skæres til. Vi mærker op på hver enkelt, der skal sættes tilbage, hvor de skal skæres til. Tag dem med ned på fast grund igen, og skær dem forsigtigt af med vinkelsliberen.

6 Tagstenene skrues fast på lægterne. I toppen af hver sten borer du et 6-8 mm hul, så du kan skrue den fast med en uden-dørs skrue. Bagefter kan du lukke hullet med en klat silikonefugemasse.

Vi skærer hullet på indersiden

Nu har vi lukket vinduet helt perfekt af på ydersiden og kan gå indenfor og begynde arbejdet med at lukke pænt og sikkert af ind mod skråvæggen.

Den synlige lysning, som vi bygger op af gipsplader og fjører sammen med væggen, er kun en del af arbejdet.

Helt afgørende er det, at vi bag den har en dampspærre, der forbinder den gamle dampspærre og vinduet.

Men først skal vi skære det rigtige hul på indersiden af taget.

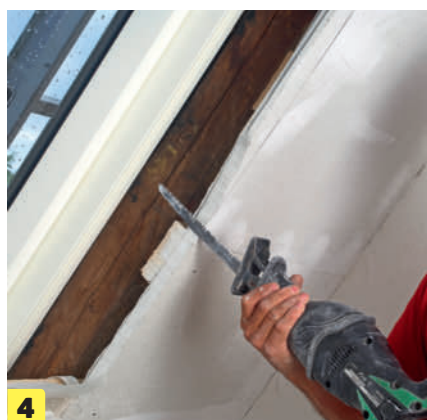
1 Hold en vinkel på karmen, og mål ind til vinduesnoten med din tommestok. Vinklen skal ligge helt tæt til rammen, så den står helt vinkelret på vinduet og skråvæggen.

2 Flyt målet ind på gipsvæggen, mens du holder vinklen fast. Gør det i alle fire hjørner. Meningen er, at vi vil skære loftet til, så det svarer til den inderste kant på noten, så lysningens sider vil stå vinkelret på væggen.

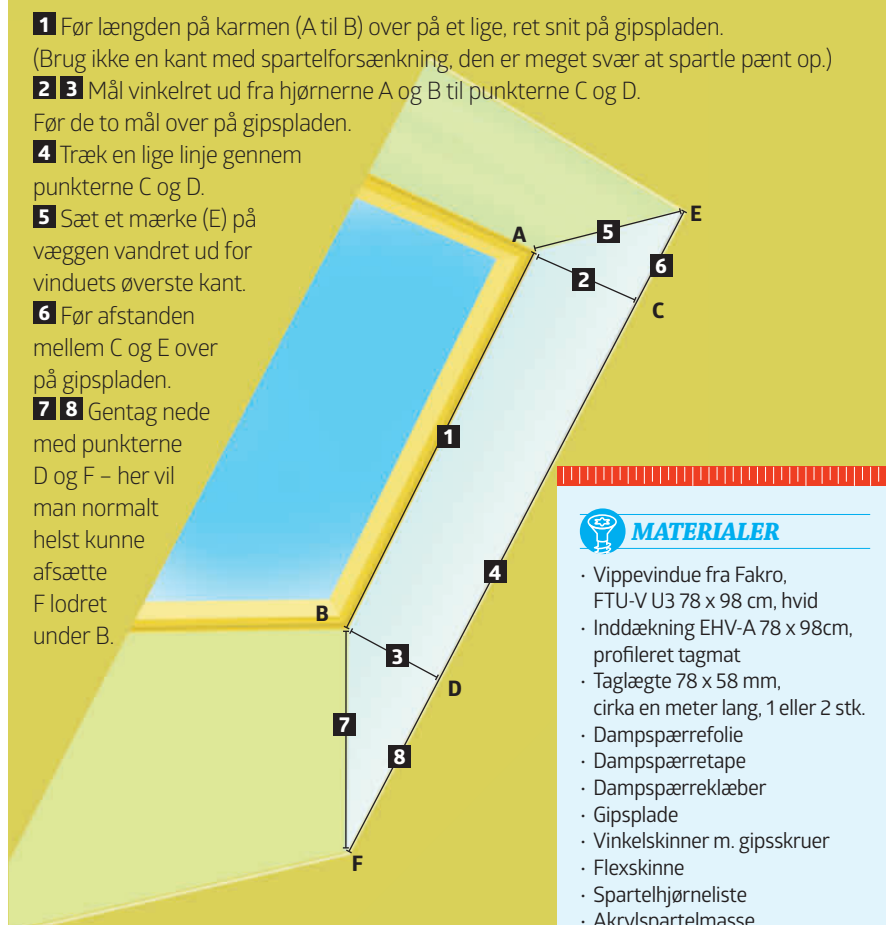
3 **Stregerne forbindes**, så du får to lodrette streger at save efter. Oppe vil vi sætte pladen i lysningen vandret, nede vil vi sætte den lodret. Du må save og måle dig frem ad et par gange, til du rammer rigtigt.

4 **Sav hullet rent hele vejen rundt om vinduet** med bajonetsav eller stiksav. Du må gerne save lidt ekstra væk, så hullet bliver et par millimeter for stort, der skal alligevel spartelhjørner på.

Mål rigtigt op i lysningen

- 1** Før længden på karmen (A til B) over på et lige, ret snit på gipspladen. (Brug ikke en kant med spartelforsækning, den er meget svær at spartle pænt op.)
- 2 3** Mål vinkelret ud fra hjørnerne A og B til punkterne C og D. Før de to mål over på gipspladen.
- 4** Træk en lige linje gennem punkterne C og D.
- 5** Sæt et mærke (E) på væggen vandret ud for vinduets øverste kant.
- 6** Før afstanden mellem C og E over på gipspladen.
- 7 8** Gentag nede med punkterne D og F – her vil man normalt helst kunne afsætte F lodret under B.

MATERIALER

- Vippevindue fra Fakro, FTU-V U3 78 x 98 cm, hvid
- Inddækning EHV-A 78 x 98cm, profileret tagmat
- Taglægte 78 x 58 mm, cirka en meter lang, 1 eller 2 stk.
- Dampspærrefolie
- Dampspærretape
- Dampspærreklæber
- Gipsplade
- Vinkelskinner m. gipsskruer
- Flexskinne
- Spartelhjørneliste
- Akrylspartelmasse
- Vægmaling
- Silikonemasse til udebrug

SPECIALVÆRKTØJ

- Faldsikringssele og line

Vi laver en lysning med dampspærre

1

Den gamle dampspærre skal forbindes med rammen, så der ikke kan trænge luft fra stuen ud i tagkonstruktionen. Det gøres med ny folie, tape og lim skabt til opgaven. Folien klæbes fast i noten på rammen.

2

I kanten af hullet fastgør du stålskinner, som du kan skrue lysningspladerne fast på. Skinnen listes ind mellem gipspladen og dampspærrefolien. Hvor kanten ikke er vinkelret, kan du bruge en flexskinne.

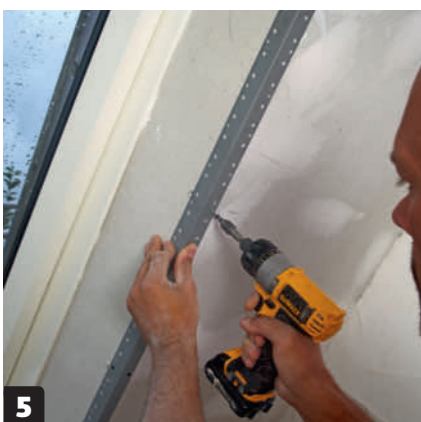
3

Lysningens mål overføres til en gipsplade efter det system, du ser på tegningen til venstre. Det er fristende at stikke en færdig kant med spartelfals ind i karmen, men mål fra en kant uden fals, så pladen fylder noten.

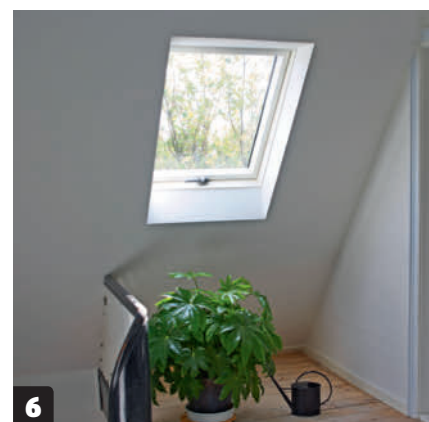
4

Lysningspladerne skæres ud og gøres fast. Pladerne skubbes ind i noten på karmen og skrues fast i stålviskjerne med gipsskruer.

5

Spartelhjørnelisterne skrues du fast hele vejen rundt om lysningen. Sørg for at skrue hovederne så langt ind, at de ikke sidder i vejen, når du efterfølgende spartler hen over kanterne fra begge sider.

6

Lysningen males sammen med resten af væggen, når gipspladerne er slebet og spartlet efter alle kunstens regler.